

YEŞİLAY KULÜPLERİ ETKİNLİK KİTABI

ORTAOKUL
ETKİNLİKLERİ ve EKLERİ

ÖNSÖZ

Bir asra yakındır halk sağığı ve bağımlılıklar alanında toplum yararına hizmetler sunmaya devam eden Türkiye Yeşilay Cemiyeti, bu amaç doğrultusunda yürütmekte olduğu faaliyetlerin önemli bir bölümünü bağımlılık türleri ile mücadele alanında koruyucu-önleyici çalışmalar ekseninde hayata geçirmektedir. Yeşilay'ın öncelikli hedef kitlesini ise örgün eğitime devam eden öğrenciler (anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri) oluşturmaktadır.

Bağımlılık türleri ile mücadelede koruyucu-önleyici faaliyetlerimizin hedef kitlemiz olan öğrenciler arasında akranlar arası bilgi aktarımı yoluyla yaygınlaştırılması, koruyucu ve önleyici faaliyetlerimizi çok daha etkin kılarak yeni neslin sağıklı davranış modelleri geliştirmesine ve bağımlılık risklerinden kendilerini koruyabilecek bilgi ve becerilerinin artmasına katkı sunacaktır. Bu bağlamda okullarda bulunan Yeşilay Kulüpleri'nin etkinliklerinin ve etkililiklerinin artırılması konusu son derece önemlidir.

Elinizdeki bu kitap ile her okul düzeyindeki Yeşilay Kulüpleri için bir Etkinlik Takvimi ve Etkinlik Havuzu oluşturulması böylelikle ülke genelindeki Yeşilay Kulüpleri tarafından yürütülen tüm faaliyetlerin ortak bir dil ve mesaj paylaşması arzu edilmektedir. Yeşilay kulüplerinin ülkenin her bir köşesinde etkin olarak bir plan çerçevesinde faaliyet göstermelerine hizmet edecek olan bu kitap içerisinde ortaokul öğrencileri için çeşitli etkinlikler bulacaksınız. Ayrıca, lms.tbm.org.tr adresine kayıt olarak öğrencilerinizle dijital ortamda da çok çeşitli etkinlikler gerçekleştirebilirsiniz. Öğrencilerin bağımlılıkla mücadele alanında bilgi sahibi olmaları için ise www.tbm.org.tr adresinde bulunan kitaplardan, sunumlardan ve broşürlerden yararlanabilirsiniz.

Diğer yandan, Yeşilay ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle hayata geçirilen "Sağıklı Nesil Sağıklı Gelecek" yarışması, Türkiye'de tüm okullarda uygulanmakta olup eserler görsel ve edebi alanda hem il bazında hem de ülke bazında ödüllendirilmektedir. Okul Yeşilay Kulübü öğrencileri ile bu yarışmaya katılmak öğrencilerin yıl içerisinde bağımlılıkla mücadele alanında edindikleri bilgi birikimini gösterebilmeleri ve Yeşilaycı ruhun motivasyonunu koruyabilmeleri açısından da önemlidir. Yarışmaya başvuru şartları ve detaylarla ilgili bilgilere www.yesilay.org.tr sitesindeki "Devam Eden Kurumsal Projeler" sekmesinden ulaşabilirsiniz.

Bağımlılıkla mücadele alanında önemli tohumlar atacağınız Okul Yeşilay Kulübü çalışmalarınızda size ve öğrencilerinize başarılar diler, Yeşilaycı ruha sahip bir neslin yetişmesine sunacağınız katkı ve destek için şimdiden teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

ORTAOKUL ETKİNLİKLERİ

7

Bir Spor Bul

9

Robot Martin

13

Sağlıklı Yaşamayı Biliyorum

17

Hacker Teknomon

23

Teknolojik Tarih

29

Teknomon Oyunu

35

Dost mu, Düşman mı?

75

Temiz Akciğerler

79

Sigaraya “Hayır” De

83

ETKİNLİK UYGULAMA TAKVİMİ

Etkinlik Haftası

ORTAOKUL ETKİNLİKLERİ

19-20 Eylül	Sağlıklı Yaşamayı Biliyorum
29 Ekim Cumhuriyet Bayramı	Robot Martin
26-30 Ocak Yılbaşı	Hacker Teknomon
16-20 Ocak Tatil Öncesi Teknoloji Kullanımı	Teknolojik Tarih
9 Şubat Dünya Sigarayı Bırakma Günü	Sigaraya "Hayır" De
1 – 7 Mart Yeşilay Haftası	Temiz Akciğerler

ETKİNLİK UYGULAMA TAKVİMİ

Etkinlik Haftası

ORTAOKUL ETKİNLİKLERİ

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Teknomon Oyunu
8-14 Mayıs Anneler Günü	Dost mu, Düşman mı?
19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı	Bir Spor Bul
31 Mayıs Dünya Tütünsüz Günü	
5-9 Haziran Okulların Kapanışı	

ORTAOKUL ETKİNLİKLERİ ve EKLERİ

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Bir Spor Bul
Grubu	: Sağlıklı Yaşam
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler bir işi yaparken o işe özgü kuralları uygular.

Gerekli Materyaller

- “Örnek Spor: Kalem Çevirme” metni

Yardımcı Materyaller

Yeşilay Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı (TBM) Ortaokul Sağlıklı Yaşam Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılırlar. Gruplardan yeni bir spor dalı bulmaları ve bu spor dalının kurallarını belirlemesi istenir. Bunun için sınıfa kalem çevirme sporu metni okunur. Öğrencilerin spor dalını bulurken olabildiğince yaratıcı olmaları istenir. Eğitimci sınıf içinde gruplar oluşturur. Gruptaki öğrenciler buldukları sporu paylaşır. Öğrencilerin bulunan sporla ilgili şu sorulara cevap vermesini ister:

- Bu sporun kuralları nedir?
- Nasıl egzersiz yapılmalıdır?
- Bu sporun koçu olsa nasıl taktikler verirdi?
- Müsabakalarında birinci nasıl belirlenirdi?
- Kazanana nasıl bir ödül verilirdi?
- Bu sporu yapan kişilerin bedensel, zihinsel, duygusal kazanımları neler olur?
- Sürekli bu sporla uğraşılması durumunda neler olur?
- Bu sporda sporcu, bedenine nasıl dikkat etmeli?

BİR SPOR BUL

311

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Bir Spor Bul
Materyal Adı	: Örnek Spor: Kalem Çevirme
Grubu	: Sağlıklı Yaşam
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

Bizim bulduğumuz sporun adı kalem çevirme. Bu sporda kendinizi geliştirmek istiyorsanız uymanız gereken bazı kurallar var.

Kalemi, en az iki parmağınızın arasında ve en az bir dakika boyunca yere düşürmeden çevirmelisiniz. Kalemin boyutunun küçülmesi ve kalemin bütün parmakların arasında çevrilmesi bu sporun ilerleyen aşamalarıdır. Kalem boyutu büyüdükçe oyun zorlaşmaktadır. Gün içerisinde evde, yolda, kitap okurken, ders dinlerken bu sporla uğraşanların bol bol egzersiz yaptığını görürsünüz. Koçlarımız bize parmaklarımızı esnek tutmamız için, parmak germe ve stres topu sıkma gibi antrenmanlar vermektedir. Aramızda yaptığımız müsabakalarda en hızlı ve uzun çevireni birinci seçeriz. Birinciye, ustaların elinden çıkma özel üretilmiş kalem hediye edilir. Bu sporun stresi azaltma, dikkati arttırma, müsabakalara katılarak daha çok arkadaş edinme gibi faydaları bulunmaktadır. Biz bu sporu çok sevdik. Sizin bulacağınız sporları da merakla bekliyoruz.

Her grup kendine bir sözcü seçer ve bulduğu sporla ilgili soruların yanıtını sınıfla paylaşır. Paylaşımlarla ilgili olumlu geri bildirimler verilir. Sporun kişinin hayatındaki önemine değinilir ve etkinlik sonlandırılır.

ROBOT MARTİN

312

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Robot Martin
Grubu	: Sağlıklı Yaşam
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler hastalıklardan korunmak için önlem alır.

Gerekli Materyaller

- Robot Martin Hikayesi

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Sağlıklı Yaşam Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Eğitimci, Robot Martin'in hikayesini sınıfa okur ve hikaye ile ilgili aşağıdaki soruları sorar.

- Robot Martin'in yaşadıklarını insanlar yaşasaydı neler olurdu?
- Kendi kişisel bakımımızda nelere dikkat etmeliyiz?
- Sizce insanlar hangi kişisel bakımlarını ertelerler?
- İnsanlar kişisel bakımını ertelediğinde ya da yapmadığında hangi sorunları yaşarlar?
- Kişisel bakımı ertelediğimizde hangi hastalıklar ortaya çıkar?
- Çevremizdeki insanlar kişisel bakımımızı ertelediğimizi ya da yapmadığımızı nasıl fark eder?
- Kişisel bakımımızı ertelememiz ya da yapmamamız çevremizdeki insanlar için nasıl sorunlara yol açar?

Soruları ele alıp sınıfça üzerine konuştuktan sonra sağlıklı yaşamda kişisel bakımın önemine değinilerek etkinlik sonlandırılır.

ROBOT MARTİN HİKAYESİ

312

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Robot Martin
Materyal Adı	: Robot Martin Hikayesi
Grubu	: Sağlıklı Yaşam
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

Robot Martin, okula gitmek için her zamankinden daha geç kalkmıştı. Kardeşleri çoktan uyanmış ve günlük bakımlarını yapmaya başlamışlardı. Robotların parçalarının paslanmaması ve sağlıklı yaşayabilmeleri için günlük yapılacak işleri vardı. Mesela bir robot, her sabah kolunu, bacağını, dizini yağlamalı ve parçalarını parlatmalıydı.

Robot Martin, her gün yapılan bu işleri biraz sıkıcı ve yorucu buluyordu. Yatmadan önce hem gün içinde gevşeyen vidalarını sıkması hem de sabahki görevini yapması gerekiyordu. Robot Martin ise çok uykusu geldiği için bunların hiçbirini yapmadan uyumuştı.

O gün okula geç kalan Martin, bunları yapmadan evden çıkmıştı. Bu durumu fark eden anne ve babası Martin'i günlük bakımını yapması için uyardı ama Martin çoktan uzaklaşmıştı. Okula gittiğinde Robot Tarihi dersinde öğretmenin sorduğu bir soruya parmak kaldırırken kolundan öyle bir gıcırdama çıkmıştı ki, Martin bir anda şok olmuştu. Vücudundan nasıl böyle bir ses çıkmıştı ki? Öğretmeni Martin'e, "Sanırım günlük bakımını aksatıyorsun. Eğer buna devam edersen tüm parçalarından her kıpırdadığında bu ses gelir, dikkatli olmalısın." demişti. Martin yine de tam olarak ikna olmamıştı.

Ertesi sabah kalktığında Martin kendinde bir tuhafılık hissetti. Bacağında değişik bir his vardı. Dizini kıramıyordu. Anne diye bağıarak yan odaya seslendi. Martin'in annesi geldiğinde durumu hemen fark etti ve şöyle dedi: "Üzgünüm. Bak şuradaki kahverengi lekeleri görüyor musun? Paslanmışsın. Burayı hareket ettiremezsin."

Martin bu duruma inanamıyordu. Artık dizini hiç kıpırdatamıyordu. Bir anda okulun merdivenleri geldi aklına. O merdivenleri dizini kırmadan nasıl çıkacaktı? Annesine merakla sordu:

"2 gün bakım yapmadım diye nasıl bu hale geldiğimi anlayamıyorum."

"2 günde mi?" dedi annesi. "Martin sen 2 haftadır bakım yapmıyorsun. Üzgünüm ama bu sorumluluklar sana ait. Şimdi yaşamın oldukça zor olacak."

Martin tutulmuş gibi yürüye yürüye okula gitti. Her parçası öyle bir gıcırıyordu ki yanından geçenler sestен rahatsız oluyordu. Vidalarını uzun süre sıkmadığı için oldukça gevşemişlerdi. Tam o anda hapsirmasıyla beraber karnının ön kapağı yerinden çıkıverdi. "Aman Allah'ım!" dedi Robot Martin. "Dizimi kıramıyorum, nasıl yere eğilip alacağım onu?"

Arkadaşları Martin'e parçalarını toplaması için yardım etmişti ama 2 vidasını bulamamışlardı. Bu yüzden teneffüse çıktığında arkadaşlarıyla oyun oynayamıyordu. Aynı zamanda koridorda yürürken yerlere yağ akıtıyordu ve arkadaşları bu yağa basarak kayıp düşüyordu. Okul yönetimi Martin'e kişisel bakımın önemini anlatan bir uyarı verdi.

Eve döndüğünde Martin oldukça pişmandı. Ailesine bundan sonra kişisel bakımını hiç ihmal etmeyeceğinin sözünü verdi. Ama onların da kendisine yardım etmesini istiyordu.

Ailesi, Martin'i doktora götürdü ve özel ilaçlarla parçalarını yeniledi. Martin artık kişisel bakımını ertelemiyordu. Çünkü az zaman alan bu işleri erteleyince başının nasıl derde girdiğini görmüştü. Yaşadığı üzücü olaylar sonucunda beden sağlığının değerini iyice anlamıştı.

SAĞLIKLI YAŞAMAYI BİLİYORUM

313

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Sağlıklı Yaşamayı Biliyorum
Grubu	: Sağlıklı Yaşam
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler sağlıkla ilgili temel kavramları açıklarlar.

Gerekli Materyaller

- Senaryo Kartları

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Sağlıklı Yaşam Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Eğitimci, “Sağlıklı yaşamın olmazsa olmazları nelerdir?”, “Sağlıklı yaşamak için neler yapmalıyız?” sorularını sorarak sınıfta bir tartışma başlatır. Daha sonra sınıf 4 gruba bölünür. Her gruba bir senaryo kartı verilir. Öğrencilerin senaryolardaki uygunsuz davranışları bulmaları ve bu davranışların nasıl düzeltilebileceğini tartışmaları istenir. Her gruba 10 dakika süre verilir. Her grubun konuşulanları paylaşması sağlanır, sağlıklı yaşamının önemine değinilerek etkinlik sonlandırılır.

SAĞLIKLI YAŞAMAYI BİLİYORUM

313

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı : Sağlıklı Yaşamayı Biliyorum

Materyal Adı : Senaryo Kartları

Grubu : Sağlıklı Yaşam

Düzeyi : Ortaokul

Süresi : 40 dk.

SENARYOLAR

SENARYO 1

Mete her sabah geç uyandığı için annesinin hazırladığı kahvaltıyı yapamadan okula gelir. Okulda sıklıkla bu yüzden tatlı yiyeceklere yönelir. Eve geldiğinde ise yemeğin hazır olmasını beklemez, tatlı olan ne varsa onu yer. Annesi bu duruma çok kızar. Mete istese de akşam yemeğinde çok yemek yiyemez. Yemeklerden ise genellikle pilav ve köfte yer. Bunlar olmadığında ekmek arası peynir yemeyi seçer. Zamanla Mete kendini iyi hissetmemeye başlar. Gündelik işlerini yaparken kendini yorgun hisseder.

SENARYO 2

Arda, bilgisayar oyunu oynamayı çok seven bir çocuktur. Arkadaşlarıyla, yeni oynamaya başladığı birçok oyunu paylaşır. Oyunları takip etmeyi çok sever. Bu yüzden her geçen gün bilgisayar başında geçirdiği zaman artar. Öyleki çoğu gece zamanın nasıl geçtiğini anlamaz. Oynarken uyuyakalır. Her geçen gün daha az uyumaya başlar. Bazen derslerde de uyukladığını fark eder. Çoğu gece kendisine daha az oynayacağına dair söz verse de bir türlü bu sözü tutamaz. Öğretmenleri onu derste sürekli uyarır. Notları düşmeye başlamıştır.

SENARYOLAR

SENARYOLAR

SENARYO 3

Sürekli bir telaş içinde olan Ayça evden çıktıktan sonra ödevini evde unuttuğunu fark eder. Servise bindiği için geri dönmesi mümkün değildir. Sürekli kafasında bitmek bilmeyen meseleler olduğu için ya eşyalarını bir yerlerde unuttur ya da birtakım sakarlıklar yapar. Çevresi tarafından bu durum fark edildiği için Ayça' nın canı sıkılmaya başlar.

SENARYO 4

Canan yemek yapmayı çok seven biridir. Marketten alışveriş yapmak çok hoşuna gitmektedir. Genellikle gördüğü ürünleri incelemeden sepetine atar. Bir gün yine alışverişe gitmiştir. Eve geldiğinde çok acıktığı için yemek olana kadar açlığını bastırmak için marketten aldığı yoğurdu yemeye karar verir. Yoğurdu ağzına attığı gibi tadının çok kötü olduğunu fark eder. Ürünü incelediğinde ise son kullanma tarihinin geçtiğini görür.

SENARYOLAR

HACKER TEKNOMON

321

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Hacker Teknomon
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler, yaşam alanlarında sağlıklı teknoloji kullanımı konusunda düzenlenmeler yapar.

Gerekli Materyaller

- Ali'nin Beyni karikatürü
- Hackleme Boyaması

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Teknoloji Bağımlılığı Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Çocuklarla birlikte kare kare ilerleyerek Ali'nin Beyni adlı parça okunur. Ardından çocuklara Hackleme Boyamasını yapmaları için zaman tanınır.

TEKNOLOJİK TARİH

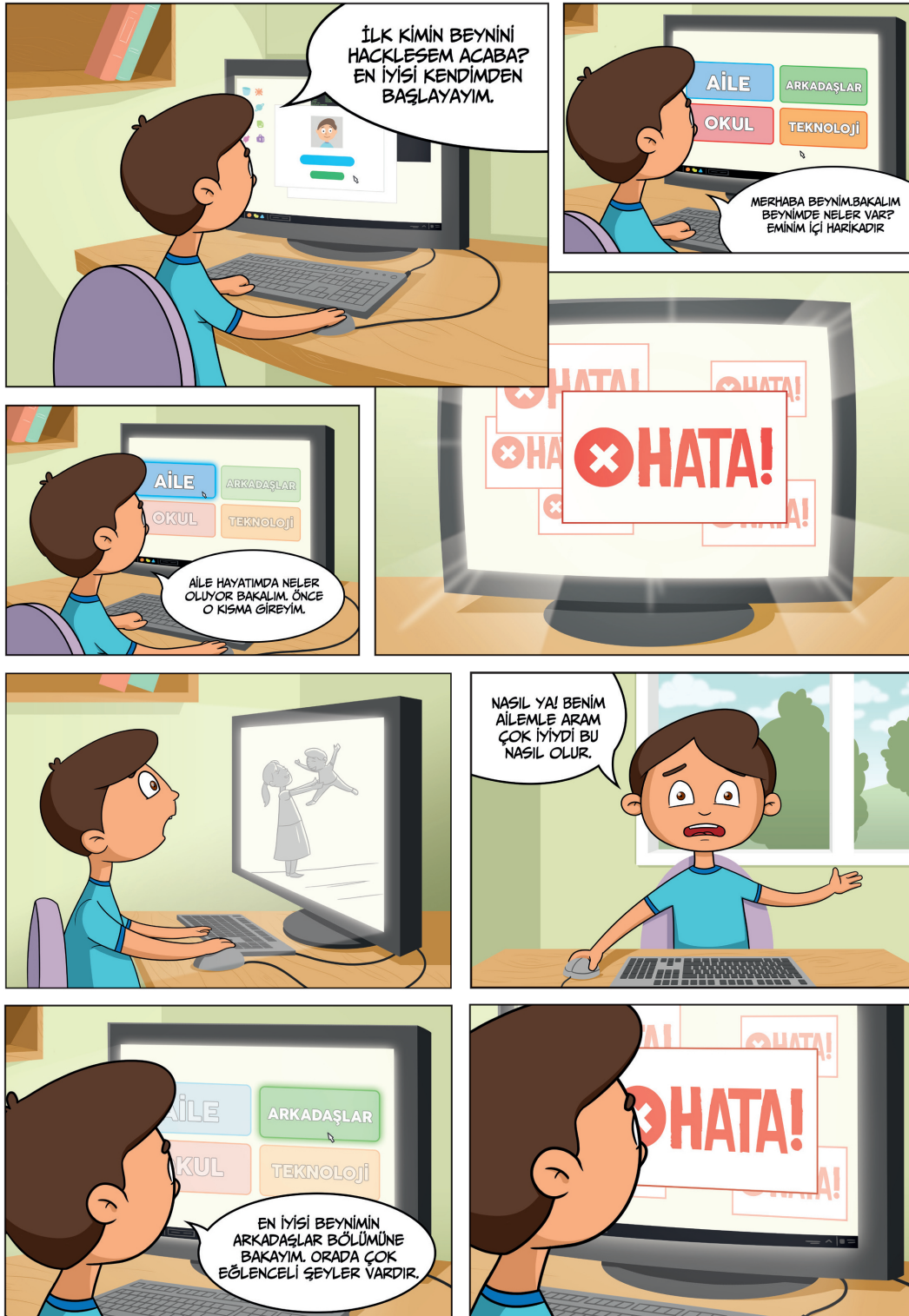
321

Etkinlik Kodu

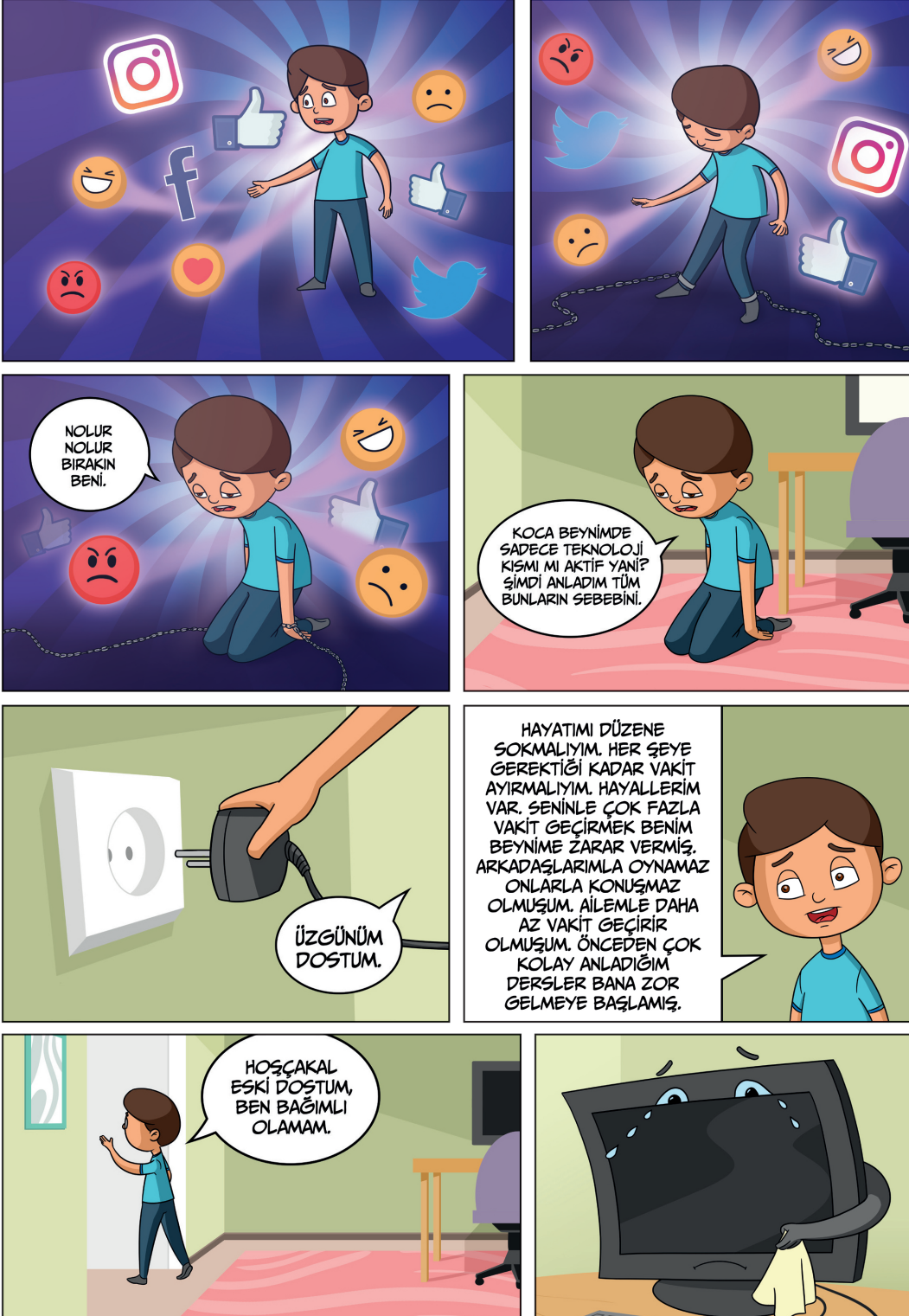
EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Hacker Teknomon
Materyal Adı	: Ali'nin Beyni Karikatürü, Hackleme Boyaması
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

Ali çok mutluydu. İnsanoğlunun son buluşunu tamamlamıştı. Artık sadece bilgisayarları değil insanların beyinlerini de hackleyebilecekti.

Sizce Teknomon sizin beyninizdeki alanların ne kadarını hacklemiştir? Beyninizin hacklendiğini düşündüğünüz kadarını çubuğun teknoloji köşesinden başlayarak siyaha boyayınız. Eğer hepsinin hacklendiğini düşünüyorsanız tüm çubuğu siyaha boyayabilirsiniz. Örneğin; beyninizin aile alanının hacklenmediğini düşündüğünüz kadar kısmını yeşile boyayabilirsiniz. Hacklenen yerler için siyah rengi tercih ediniz. Bakalım ne durumdasınız? Karşınıza çıkan renk oranlarını öğretmeninizle paylaşınız.

AİLE
TEKNOLOJİ

ARKADAŞLIK
TEKNOLOJİ

OKUL
TEKNOLOJİ

OKUL
HAYATI

örnek

TEKNOLOJİ

TEKNOLOJİK TARİH

322

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Teknolojik Tarih
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler teknolojinin dengesiz kullanımının sağlığa etkilerini fark eder ve önlem alır.

Gerekli Materyaller

- “Teknolojik Tarih” hikayesi
- “100 Yıl Sonra” etkinliği

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Teknoloji Bağımlılığı Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Çocuklarla birlikte Teknolojik Tarih hikayesi okunur ve üzerine sınıfça tartışılır. Teknolojinin dengesiz kullanımının getirdiği zararlara dikkat çekilir. Daha sonra “100 Yıl Sonra” etkinliği çocuklara dağıtılır ve tamamlamaları için süre verilir. Cevaplar sınıf içinde okunabilir veya pano haline getirilerek duvara asılabilir.

TEKNOLOJİK TARİH

322

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Teknolojik Tarih
Materyal Adı	: Teknolojik Tarih Hikayesi, 100 yıl Sonra Görseli
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

Akşam eve dönen Bekir ödevini bitirdikten sonra yatağa uzandı. İçinden, keşke tarihi büyüklerimizi görseydim de onlarla konuşsaydım, diye geçirirken esnemeye başladı ve uykuya yenik düştü.

Bir de ne görsün, kocaman duvarlı bir sarayın içinde!

Bekir: Allah'ım! Burası da neresi? Benim ne işim var burada? Şu kapının büyüklüğüne bak. İçerde kim var acaba?

Leyla: Bekir! Bekir, sen de mi buradasın?

Bekir: Leyla? Ne yapıyorsun burada? Sen nasıl geldin buraya? Ben en son teknolojinin zararları üzerine ödev yapıyordum. Sonra kendimi burada buluverdim. Şu kapının arkasında ne var merak ediyorum, hadi gidip bakalım.

(İçerde padişah kıyafeti giymiş bir çocuk görürler ve başında da padişah olan babası vardır. Padişah oldukça sıkıntılı görünmektedir.)

Bekir: Aaa Leyla baksana! Sanırım bu bir padişah. Padişahım, neden böyle üzgünsünüz?

II. Murad: Gelin, gelin çocuklar. Ben de ne olacak bu Fatih'in sonu diye düşünüyorum. Sabahtan akşama kadar internette oyun oynuyor. Kendine sanal bir köy kurmuş orayı yönetiyor.

Bekir: Şey... Hangi Fatih'ten bahsediyoruz acaba?

II. Murad: Kim olacak canım, Fatih Sultan Mehmet!

Bekir: Ama bu nasıl olur? Sen Fatih Sultan Mehmet'sin. İstanbul'u fethediyorsun. Çok kıvrak bir zekân var. Gelmiş geçmiş en büyük padişahlardan biri oluyorsun.

II. Murad: Yok, yok olamıyor. Olacaktı aslında ama şu oyunlar yüzünden dikkatini toplayamıyor. Bir türlü gerçek hayata dönemiyor.

Leyla: Nasıl yani? Koca ülkeyi yönetmek varken oyundaki sanal köyü mü yönetiyor? Olacak iş değil. Aman Allah'ım! Sen İstanbul'u fethedemediysen biz geleceğe döndüğümüzde nerede yaşıyor olacağız? Koş Bekir koş! Yan odada kim var ona bakalım.

Bekir ve Leyla yan odaya girerler ve elinde tablet olan bir çocuk görürler. Çocuk onlara seslenir:

- Sessiz olur musunuz? Burada şu kuşları doğru yere atmaya çalışıyorum.

İçerden bir ses duyulur:

"Hezarfen Ahmet Çelebi! Hadi bak, baban seni yürüyüşe çağırıyor. Kalk artık onun başından."

Leyla: Ne! Sen Hezarfen Ahmet Çelebi misin? Bekir, hemen gidip Hezarfen'in annesiyle konuşmalıyız. Elinden bu tableti almalı. O çok büyük biri olacak. Kendi tasarladığı kanadıyla Galata'dan uçacak. Gururumuz olacak. İnsanlara uçağın icadı için ilham verecek.

Hemen Hezarfen'in annesini bulurlar ve durumu anlatırlar.

Bekir: Efendim, Hezarfen'in elinden tableti almalısınız. O doğaya çıkmalı. Kuşların gerçek uçuşunu izlemeli. Çizim yapmalı. Matematik öğrenmeli.

Annesi: Maalesef çocuklar o artık bağımlı. Hem çizim de yapamaz çünkü tabletle çok fazla oynadığı için çizim kabiliyeti geriledi. Çok fazla internet oyunu oynamak, insanda halsizlik ve tembellik yapıyor. Hezarfen'in de bu yüzden canı hiç dışarı çıkmak istemiyor.

Bekir: Ağlamak üzereyim Leyla. Bu ne hal böyle? Bir sonraki odada kimi göreceğiz acaba? İçeri girmeye korkuyorum. Tarihî büyüklerimiz ne halde böyle?

Son kapıdan da içeri girerler. Elinde akıllı telefonla kendi kendine gülen bir adam görürler.

Adam: Gidin başımdan. Kaç kere dedim kimseyle görüşmek istemiyorum. Bakın burada her şey var. Gerçek arkadaşlara ihtiyacım yok.

Bekir: Sizin adınız ne?

Adam: Onu söylerim işte. Beni Facebook'tan ekle, oradan konuşalım. Piri Reis diye aratırsan bulursun.

Bekir: Piri Reis mi? Sen Osmanlı donanmasındaki müthiş denizci Piri Reis misin?

Piri reis duymamış gibi yapar.

Piri Reis: Bak Yunan donanması bildirim yapmış, Osmanlı kıyılarında keyifli hissediyor. Dur beğeneyim.

Leyla: Hayır! Piri Reis sen bu olamazsın. Sen hayal dünyası çok geniş birisin. Çizdiğin haritalar yüzlerce yıl incelenecek. Sen ki bir sürü zafer kazanacaksın.

Leyla ve Bekir koşarak odadan çıkarlar.

Leyla: Bir şeyler yapmamız lazım. Tarihî büyüklerimiz internet bağımlısı olmuş. Onları bu durumdan kurtarmazsak geri döndüğümüzde gelecek hiç iyi olmayabilir.

Bekir: Bir fikrim var, gel benimle.

Bekir ve Leyla sarayın elektriğini keser. Birkaç gün içinde Piri Reis cetveli alıp çizimlere başlar. Fatih tarih kitapları okumaya, Hezarfen de büyük bir hevesle kuşları izlemeye başlar.

Tam bu esnada annesi, Bekir'i uyandırmaya çalışmaktadır.

"Bekir, Bekir! Uyan oğlum, okula geç kalacaksın. Hem sen neden pijamalarını giymeden uyudun?"

"Allah'ım şükürler olsun! Hepsi rüyaymış. Hemen gidip gördüklerimi öğretmenime anlatmalıyım." Rüya dinleyen öğretmeni Bekir'e bakar ve gülümseyerek, "Bugünkü etkinliğimiz tam sana göre Bekir" der.

Gelecekte, tam 100 yıl sonrasından iki çocuk geldiğini ve senin adını kitaplarda okuduklarını söylediklerini hayal et. Senin çok büyük biri olacağını ama hayatında bazı şeyleri değiştirmen gerektiğini söylüyorlar. Sence gelecekte ne olmuşsundur? Aşağıda örnek olarak Bekir'in paragrafını okuyabilir ve kendi paragrafını yazabilirsin.

Bekir'in paragrafı:

Sevgili Bekir, sen görünmez olmayı bulan bir bilim adamısın. Seni herkes tanıyor. Bir sürü ödülün var. Ama hayatını biraz değiştirmen lazım. İnternette araştırma yapmalı, kitap okumalısın. Bilim belgeselleri izlemelisin. Derslerin zaten çok iyi olmalı. Arkadaşlarınla oyun oynamalısın çünkü görünmezlik iksirini arkadaşlarınla oyun oynarken bulacaksın. İnsan ilişkilerin çok iyi olmalı. Sen geleceğin büyük bilim adamlarından birisin, sadece şimdilik bunu bilmiyorsun.

Gelecekte, tam 100 yıl sonrasında iki çocuk geldiğini ve senin adını kitaplarda okuduklarını söylediklerini hayal et. Senin çok büyük biri olacağını ama hayatında bazı şeyleri değiştirmen gerektiğini söylüyorlar. Sence gelecekte ne olmuşsundur?

TEKNOMON OYUNU

323

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Teknomon Oyunu
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler yüz yüze ilişkiyi önemser.

Gerekli Materyaller

- Teknomon oyunu
- Teknomon köşesi görseli

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM İlkokul Teknoloji Bağımlılığı Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Eğitimci, çocukları dört ya da altı kişilik gruplara ayırır. Her bir gruba “Teknomon Oyunu” materyallerini verir. Çocuklar eğitimcinin yönlendirmesiyle yönergeye uygun bir şekilde oyunu oynar. Eğer sınıfta sadece bir takım Teknomon Oyunu varsa eğitimci sınıf mevcuduna göre sekiz kişilik gruplar kurarak oyunu oynatır. Oynayan grubu izlemek de çocuklar için eğitici olacaktır. Her çocuğun oyunu mutlaka bir kez oynamış olmasına dikkat edilir.

TEKNOMON OYUNU

323

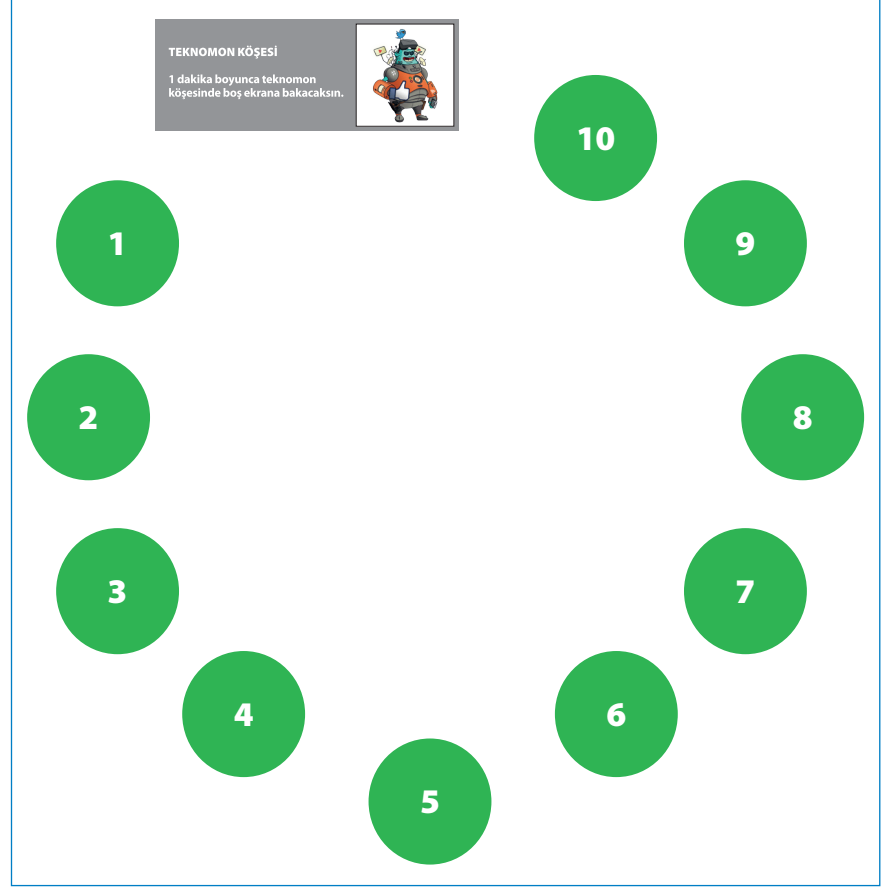
Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Teknomon Oyunu
Materyal Adı	: Teknomon Oyunu
Grubu	: Teknoloji Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

OYUNUN TEMSİLİ MATERYAL DİZİLİMİ

- Karşılıklı 2 grup olunuz.
- Gruptaki herkesin yanında kağıt kalem olmasına özen gösteriniz.
- Teknomon oyununun zemin kısmını sıranıza koyunuz.
- Kartları renklerine göre ayırıp, gruplayarak ters bir şekilde sıranıza koyunuz.
- Üçgen piramit şeklindeki zarı alınız.
- Grubunuzu oyunda temsil eden bir araç (Silgi, kalemtraş vb.) seçiniz. Seçtiğiniz aracı 1 numaralı alana koyunuz.

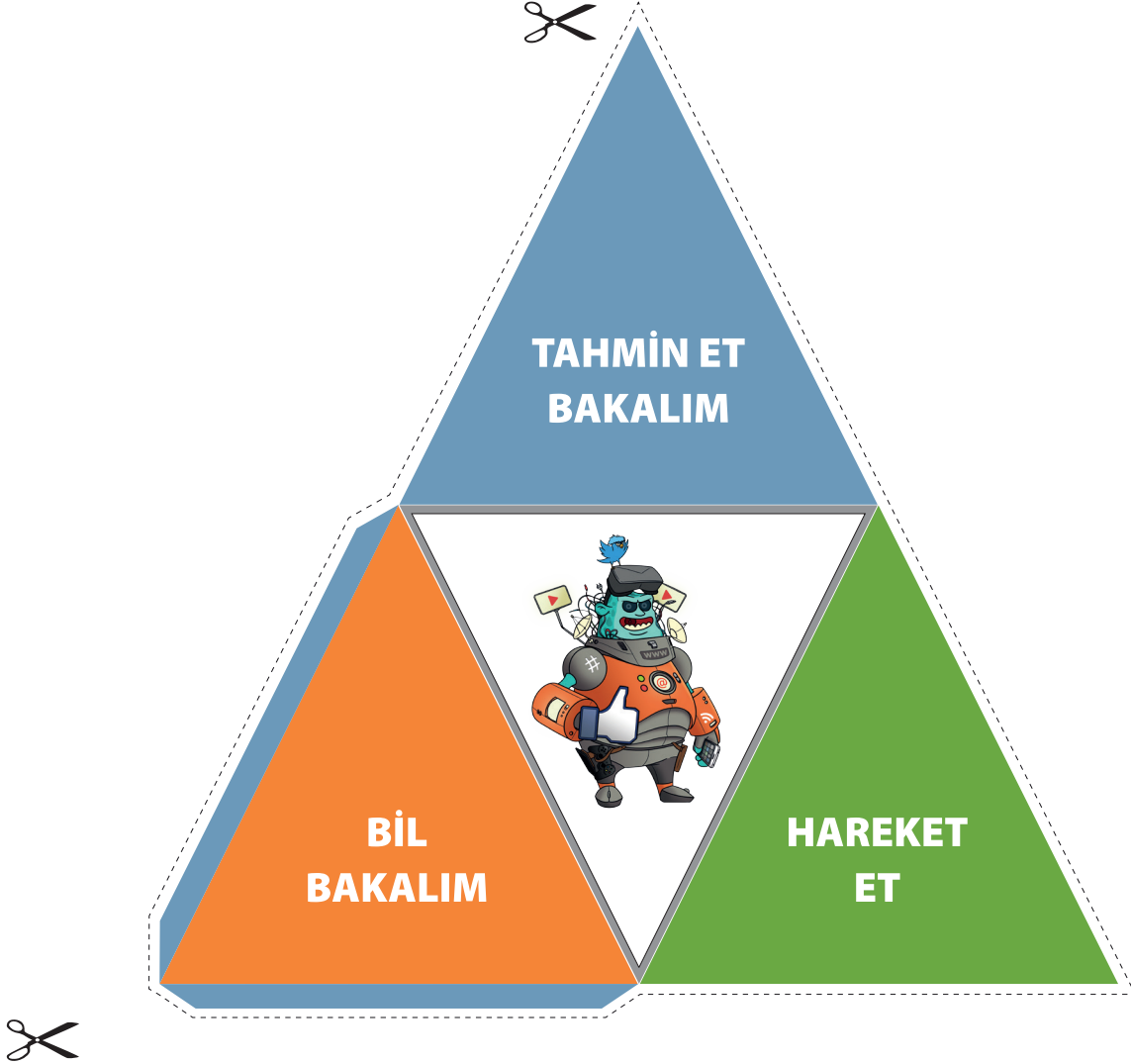

- Önce hangi grubun zarı atacağına karar veriniz.
- İlk grup zarı attığında zarın yere değen kısmında **“TAHMİN ET BAKALIM”** yazıyorsa zarı atan grup mavi renkli kartlardan bir tane seçer.
- Sorunun cevabını kağıda yazarak karşı gruptaki arkadaşına gösterir.
- Zarın yere değen kısmında **“HAREKET ET”** yazıyorsa zarı atan grup yeşil renkli kartlardan bir tane seçer ve kartta istenilen hareketi yapar.
- Zarın yere değen kısmında **“BİL BAKALIM”** yazıyorsa karşı gruptan biri turuncu kartlardan bir tane seçer ve zarı atan gruba soruyu sorar.
- Doğru cevap verilen her kart için grup ikonu 1 numara ilerler.
- Zarın yere değen kısmında Teknomon resmi varsa grup 1 dakika boyunca sınıfta asılı olan Teknomon köşesine gidip boş ekrana bakar. (Oyunlar başlamadan önce öğretmen uygun gördüğü bir köşeye Teknomon ekranını yapıştırmalıdır.)

OYUNUN TEMSİLİ ZARI

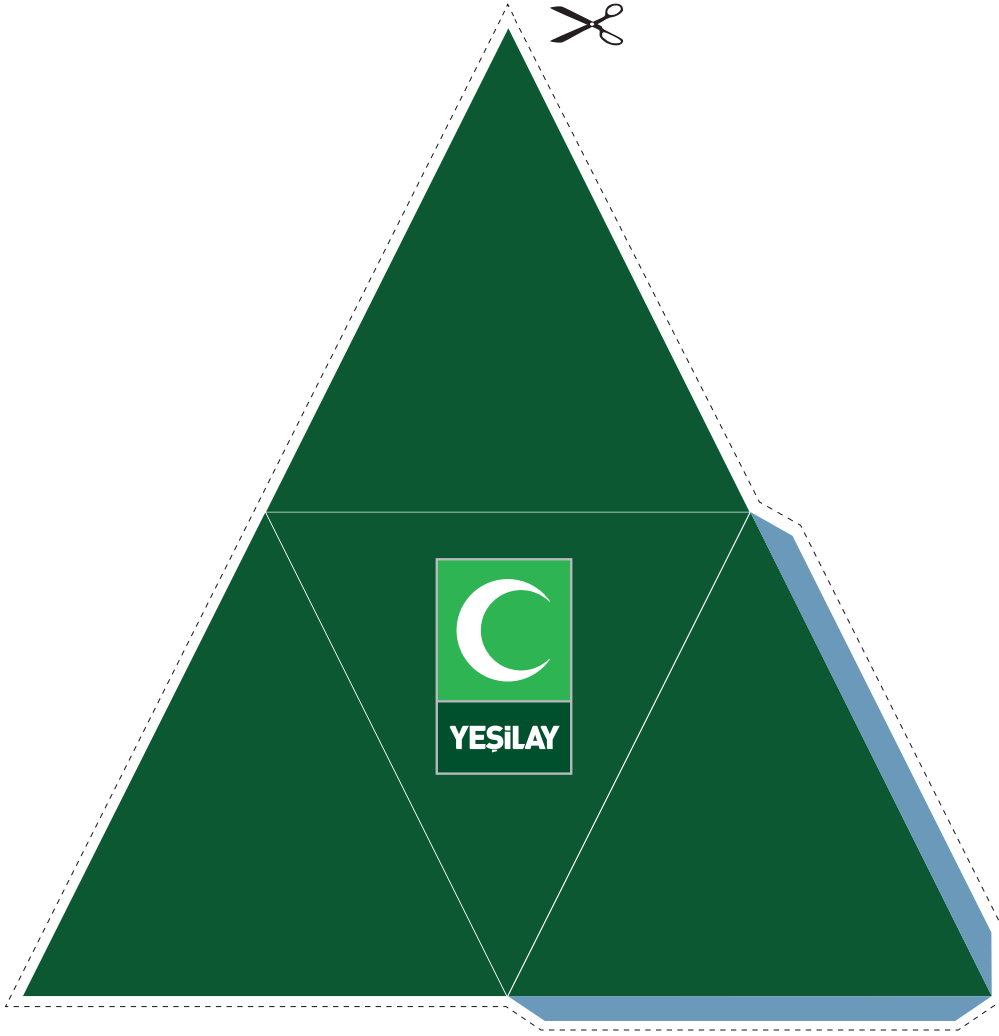
Öğrenciler şekli keserek köşelerinden yapıştırıp üçgen prizma haline getirecektir.

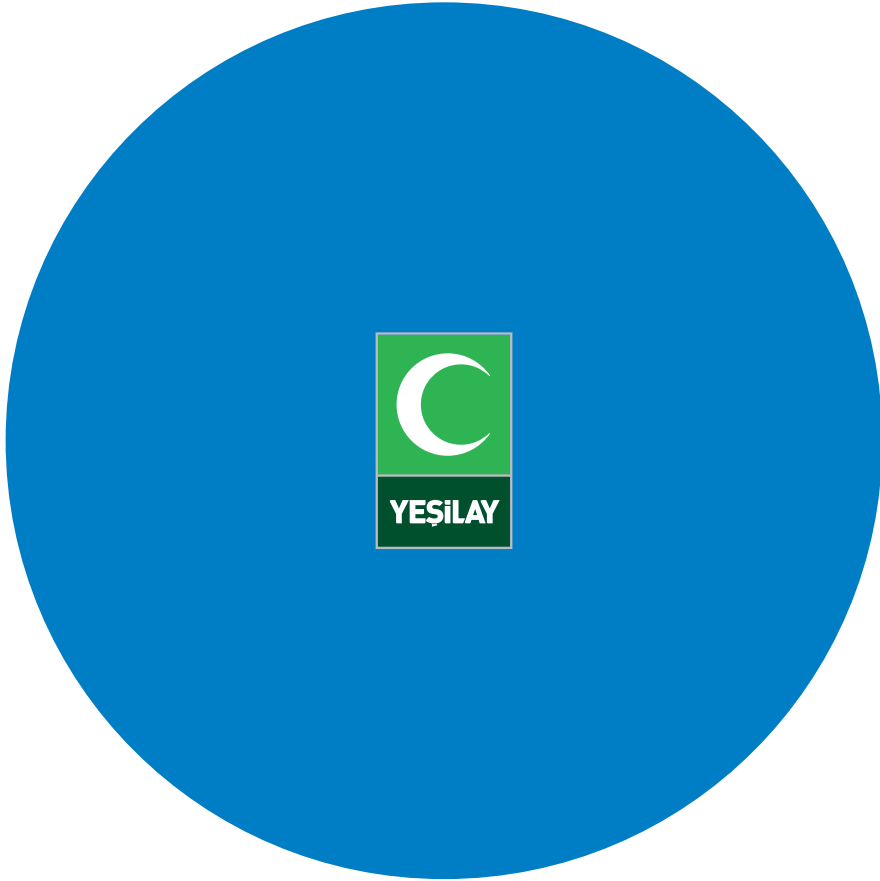
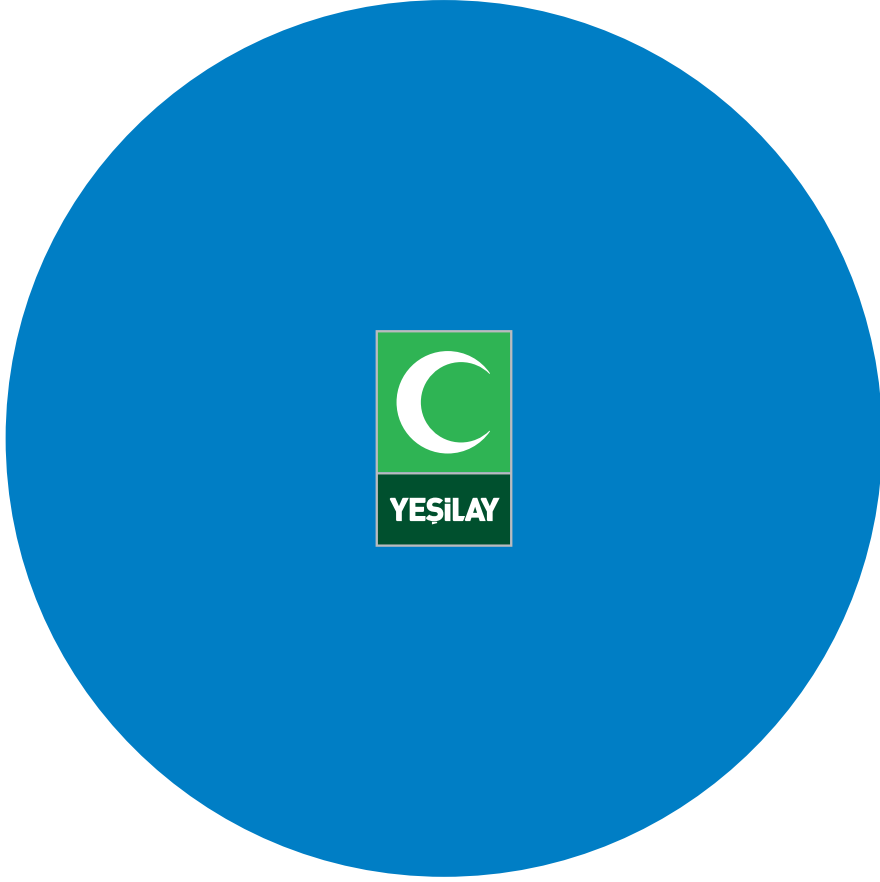
TEKNOMON KÖŞESİ

1 dakika boyunca teknomon köşesinde boş ekrana bakacaksın.

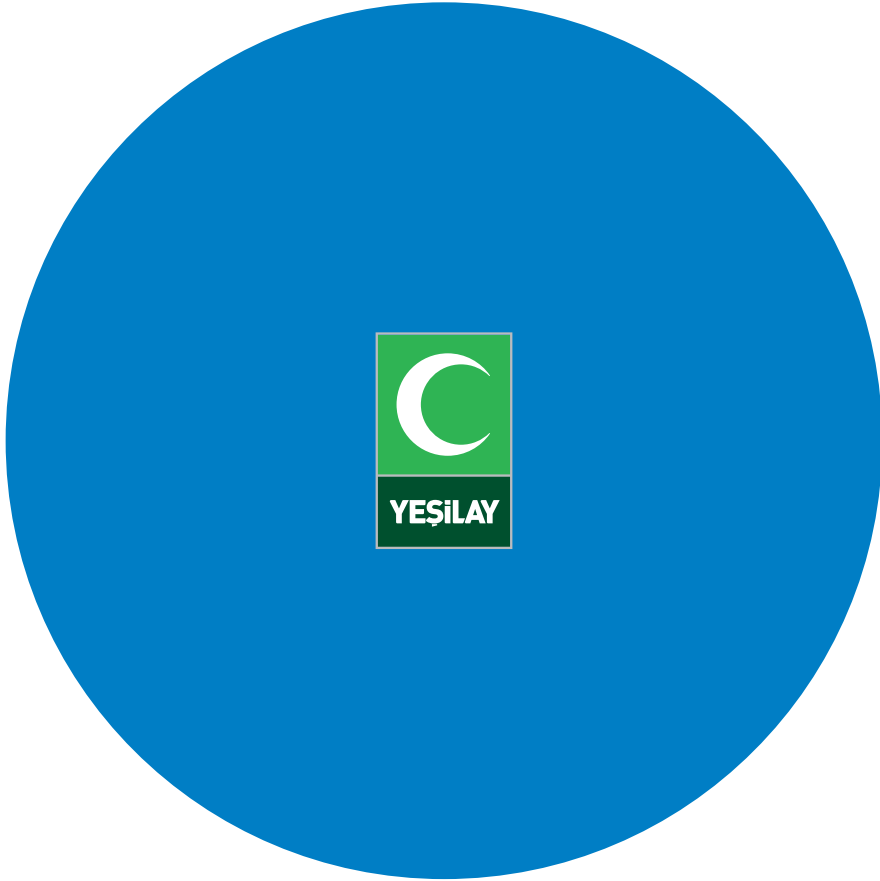
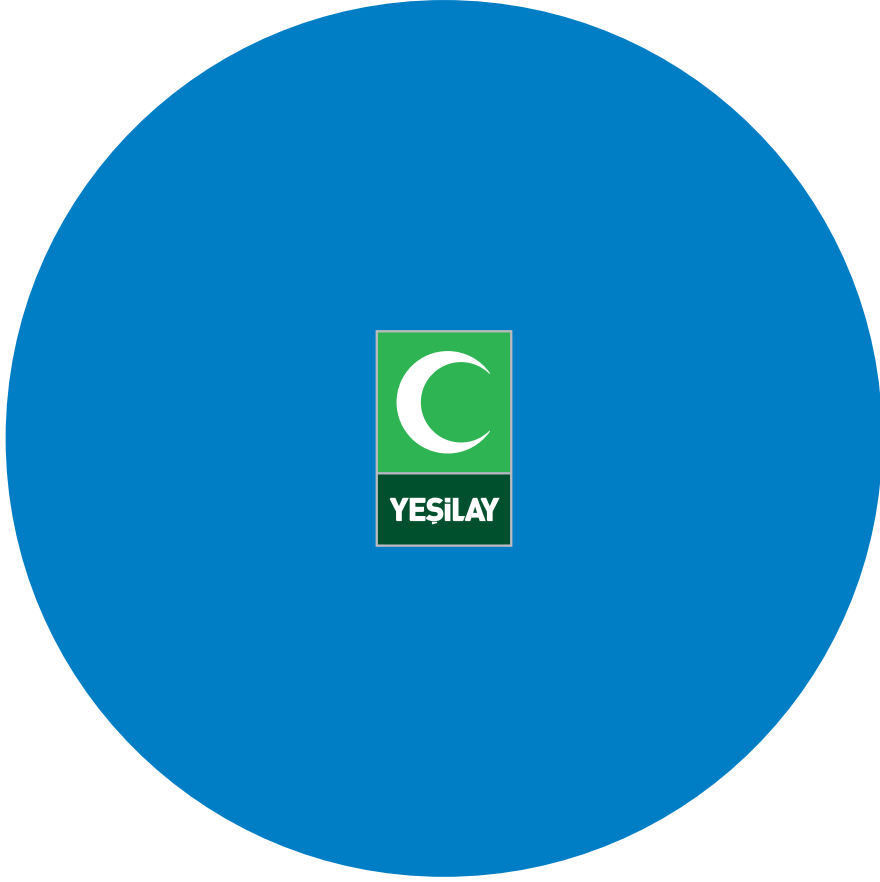

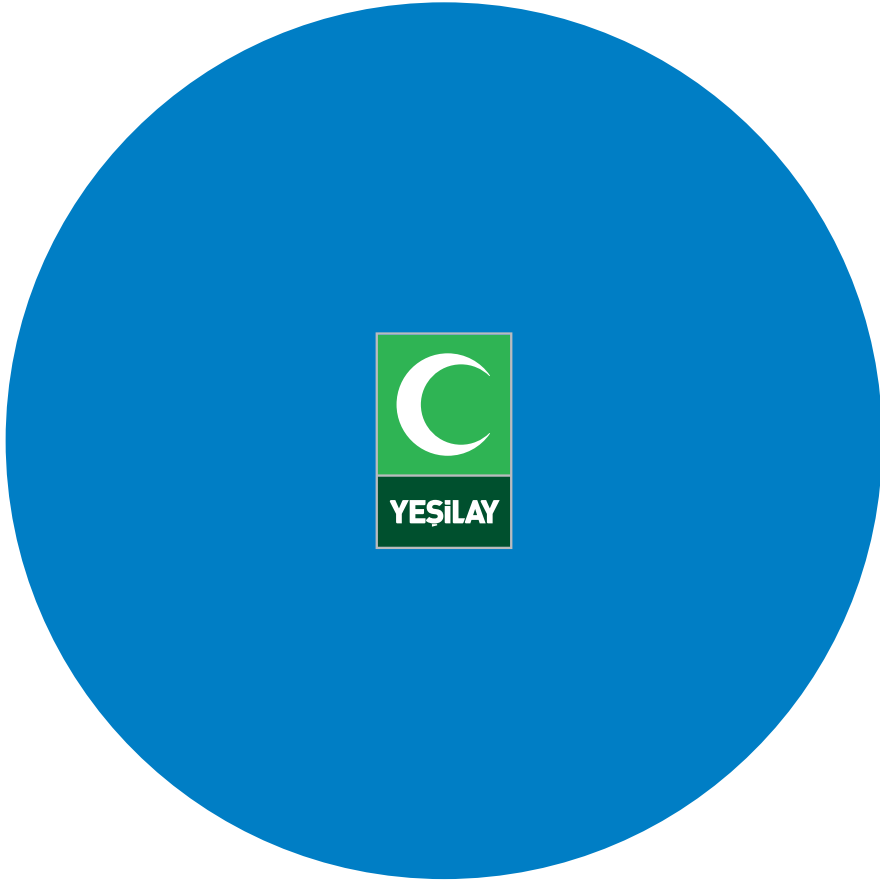
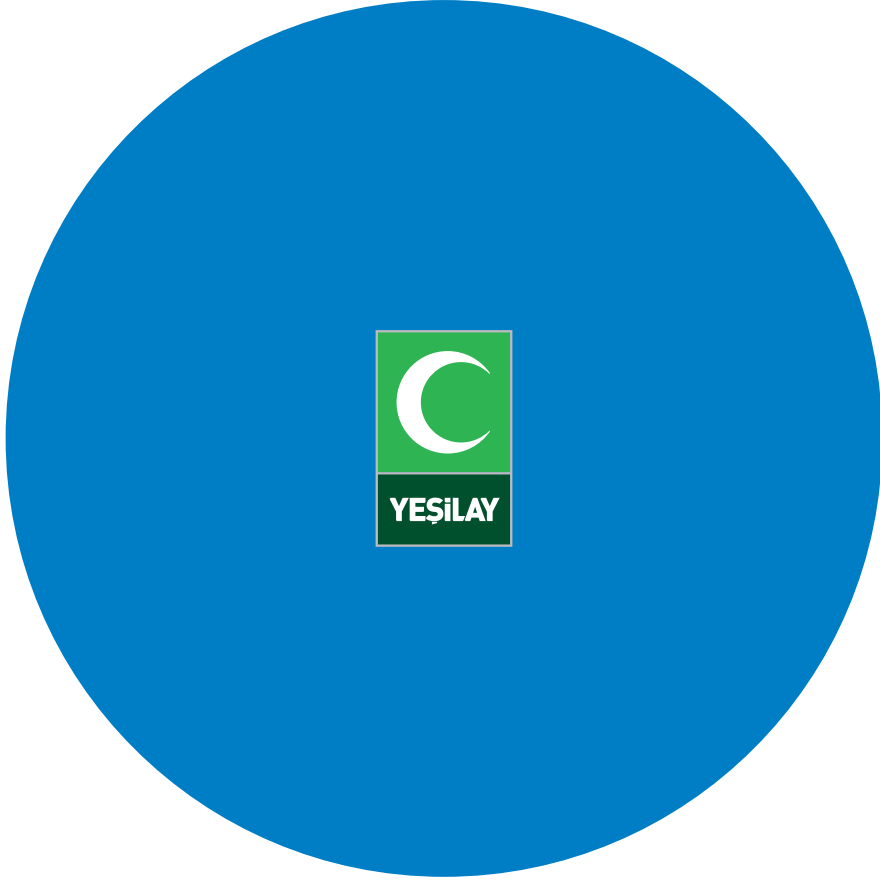

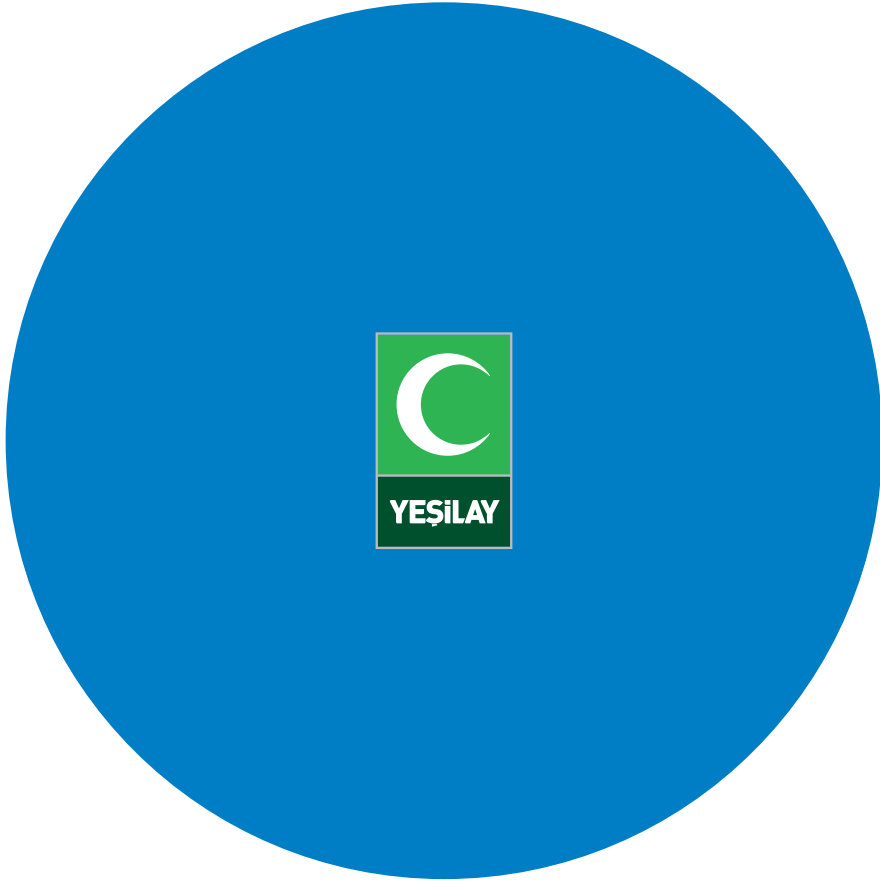
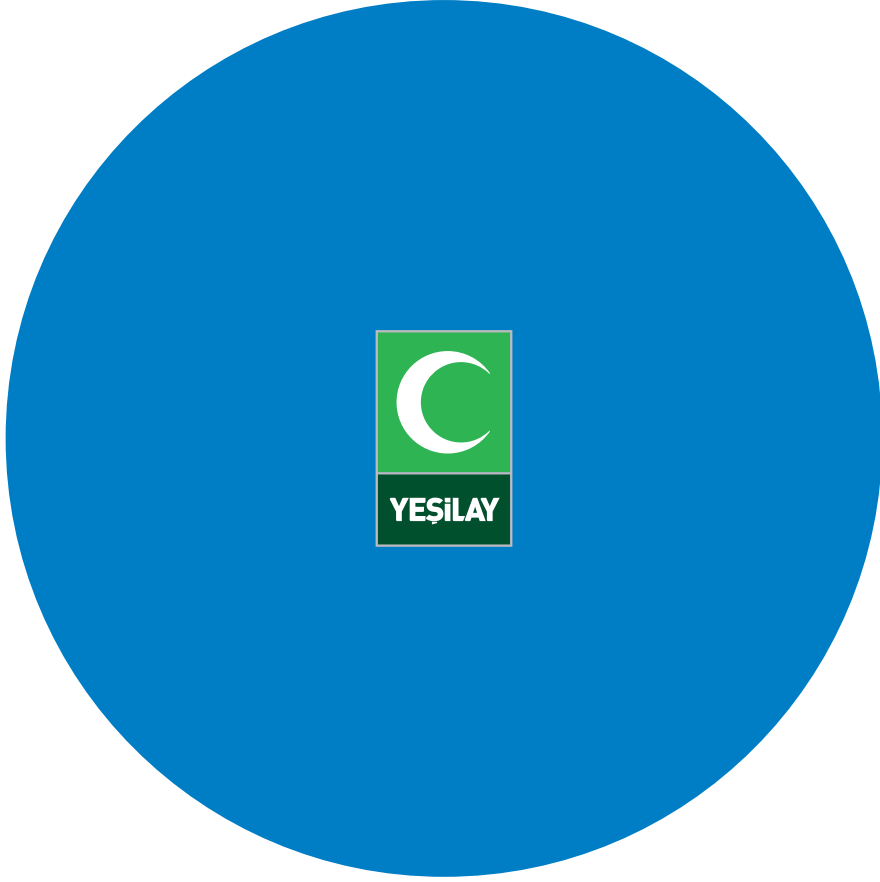

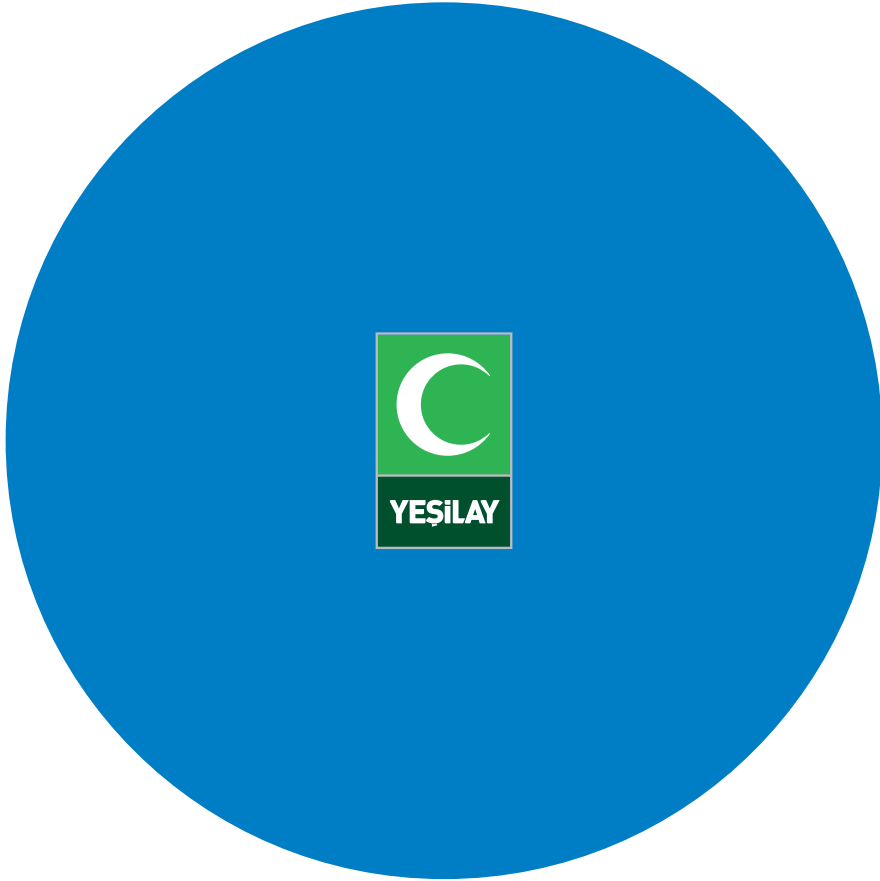
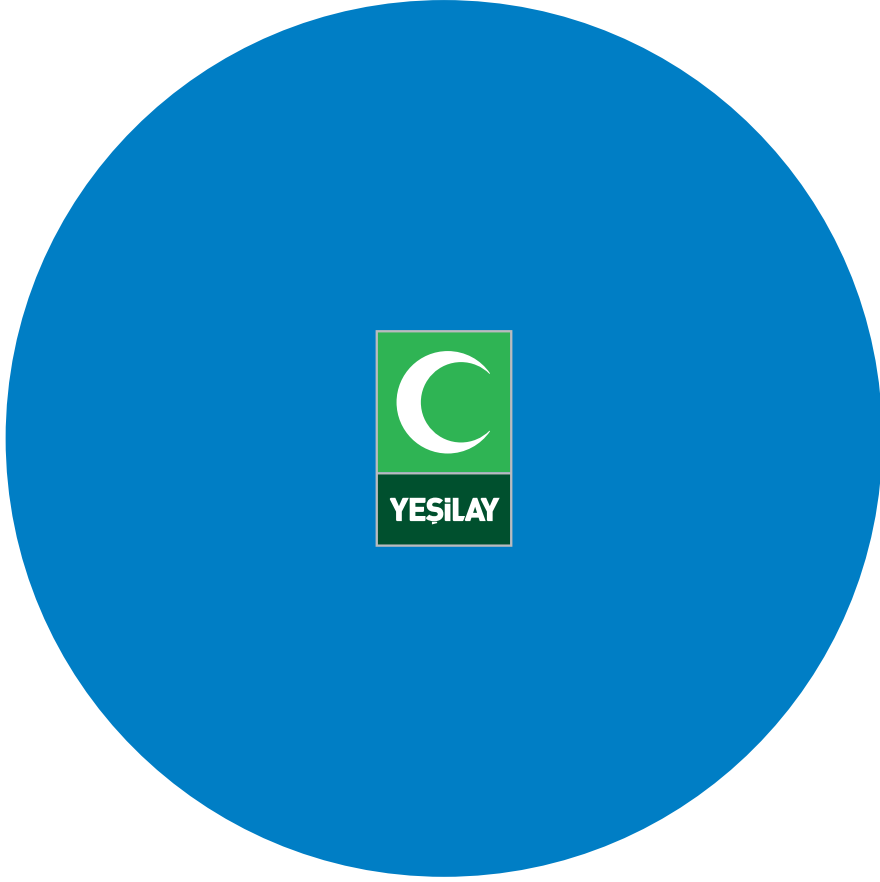

9

10

TAHMİN ET OYUN KARTLARI

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
ANNESİNİN ADI
NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
EN SEVDİĞİ
RENK NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
EN SEVDİĞİ
DERS NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
BABASININ
ADI NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

TAHMİN ET OYUN KARTLARI

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
EN GÜZEL HUYU
NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI GRUPTAN
BİR ARKADAŞIN
HANGİ TAKIMI
TUTMAKTADIR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
EN BAŞARILI
OLDUĞU ŞEY
NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
EN ÇOK
SİNİRLENDİĞİ
ŞEY NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

TAHMİN ET OYUN KARTLARI

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
OYNAMAYI EN
ÇOK SEVDİĞİ
OYUN NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**KARŞI
GRUPTAN BİR
ARKADAŞININ
KARDEŞİ VAR
MI? VARSA ADI
NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**SENCE BU
OKULDA KAÇ
ÖĞRETMEN
VARDIR?**

Tahmin Et Bakalım

**ÖĞRETMENİN
KAÇ
YAŞINDADIR?**

Tahmin Et Bakalım

TAHMİN ET OYUN KARTLARI

**KARŞI GRUPTAN
BİR ARKADAŞIN
BÜYÜYÜNCE
NE OLMAK
İSTİYORMUŞ?**

Tahmin Et Bakalım

**OKUL
MÜDÜRÜNÜN
ADI NEDİR?**

Tahmin Et Bakalım

**OKULUMUZ
ADINI NEREDEN
ALMIŞTIR?**

Tahmin Et Bakalım

BİL BAKALIM OYUN KARTLARI

**ÇOCUKLAR
EKRAN BAŞINDA
GÜNDE EN
FAZLA KAÇ SAAT
GEÇİREBİLİR?
40 DAKİKA MI
2 SAAT Mİ?**

Bil Bakalım

**BİR ÇİZGİ
FİLMİN ZARARLI
OLDUĞUNU
NASIL
ANLARSIN?**

Bil Bakalım

**BİR OYUNUN
SENİN İÇİN
ZARARLI
OLDUĞUNU
NASIL
ANLARSIN?**

Bil Bakalım

**DİZİLER
ÇOCUKLAR İÇİN
FAYDALI MIDIR?**

Bil Bakalım

BİL BAKALIM OYUN KARTLARI

**DÖVÜŞ
OYUNLARI
ÇOCUKLARA
FAYDALI MIDIR?**

Bil Bakalım

**ÇOCUKLAR
GEÇ SAATTE
TELEVİZYON
İZLEYEBİLİR Mİ?**

Bil Bakalım

**ANNE BABANIN
TELEFONUyla
GİZLİCE OYUN
OYNAMAK
GÜZEL BİR ŞEY
MİDİR?**

Bil Bakalım

**CEP TELEFONU
ÇOCUKLAR İÇİN
FAYDALI MIDIR?**

Bil Bakalım

BİL BAKALIM OYUN KARTLARI

**EKRANA UZUN
SÜRE BAKMAK
GÖZLERE
FAYDALI MIDIR?**

Bil Bakalım

**ÇOK TELEVİZYON
İZLEYEN
ÇOCUKLARIN
GÖZLERİ NASIL
OLUR?**

Bil Bakalım

**YAZIN YAPILACAK
EN GÜZEL ŞEY
NEDİR?
A) BİLGİSAYARDA
OYUN OYNAMAK
B) YENİ ARKADAŞLAR
EDİNMEK**

Bil Bakalım

**İNTERNETTE
TANIMADIĞIN
İNSANLARLA
KONUŞMAK
DOĞRU MUDUR?**

Bil Bakalım

BİL BAKALIM OYUN KARTLARI

**ÇOCUKLAR
FACEBOOK
HESABI
AÇABİLİR Mİ?**

Bil Bakalım

**İNTERNETTE
EV ADRESİMİZİ
PAYLAŞMALI
MIYIZ?**

Bil Bakalım

**ÇOCUKLAR
KORKU FİLMİ
İZLEYEBİLİR Mİ?**

Bil Bakalım

HAREKET ET OYUN KARTLARI

10 KERE ZIPLA

Hareket Et

**1 DAKİKA
BOYUNCA
YERİNDE KOŞMA
HAREKETİ YAP**

Hareket Et

**AĞAÇTAN
20 ELMA
TOPLUYORMUŞ
GİBİ YAP**

Hareket Et

**SAĞ GÖZÜNÜ 10
KERE KIRP**

Hareket Et

HAREKET ET OYUN KARTLARI

**5 KERE
GÖBEĞİNİ
ŞİŞİRİP SERBEST
BIRAK**

Hareket Et

**YERİNDE
DURARAK UÇAN
KUŞ TAKLİDİ YAP**

Hareket Et

**KOLUNU 5 TUR
DÖNDÜR**

Hareket Et

**ELİNİN TERSİYLE
10 ALKIŞ YAP**

Hareket Et

HAREKET ET OYUN KARTLARI

**BİR BUZ PATENİ
SPORCUSU NASIL
HAREKETLER
YAPAR? 30
SANİYE BOYUNCA
YERİNDE TAKLİT ET**

Hareket Et

**BİR BASKETBOL
OYUNCUSU NASIL
HAREKETLER
YAPAR? 30
SANİYE BOYUNCA
YERİNDE TAKLİT ET**

Hareket Et

**1 DAKİKA
BOYUNCA
OTURARAK
AYAKLARINI
YERDEN
HAVADA TUT**

Hareket Et

**TEK AYAK
ÜSTÜNDE 20
SANİYE DUR**

Hareket Et

HAREKET ET OYUN KARTLARI

ELİNİ ŞAKLAT

Hareket Et

**AĞZINI
AÇMADAN
GARİP SESLER
ÇIKAR**

Hareket Et

**İSTEDİĞİN BİR
HAYVANIN
TAKLİDİNİ
KONUŞMADAN
YAP**

Hareket Et

DOST MU, DÜŞMAN MI?

331

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Dost mu, Düşman mı?
Grubu	: Tütün Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler, sigaranın sağlık üzerindeki etkilerini çevresindeki insanlarla paylaşır.

Gerekli Materyaller

- “Dost mu, Düşman mı?” hikayesi

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Tütün Bağımlılığı Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Eğitimci, sınıfa “Dost mu, Düşman mı?” hikayesini okur. Hikayenin soruları sınıfça tartışılır. Sigaranın insan sağlığı üzerindeki etkileri konuşulur. Sorular tartışıldıktan sonra sınıf 5 gruba ayrılır. Her grup kendi arasında çevresindeki insanlara sigaranın düşman olduğunu nasıl anlatacağı tartışır ve en az üç fikir geliştirmeleri istenir. Her grubun çözüm önerileri dinlenir. Bu önerileri gerçekleştirmek için eğitimci ve sınıf, çözümler üzerinde tartışır. Öğrencilerden ortaya çıkan en iyi üç fikri bir hafta boyunca okulda, sınıfta ve çevrelerinde uygulamaları istenir.

DOST MU, DÜŞMAN MI?

331

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Dost mu, Düşman mı?
Materyal Adı	: “Dost mu, Düşman mı?” hikayesi
Grubu	: Tütün Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde sigara, ne kadar da yalnızım çok sıkıldım, kendime arkadaş bulayım, demiş. Yollara koyulmuşken birden bir ağaç çıkıvermiş karşısına. "Hey sen!" demiş. "Çok iyi birine benziyorsun, seninle arkadaş olalım mı?" İyi yürekli ağaç, gölgemde oturabilirsin oldukça serindir, hem bana geldiğin yerleri anlatırsın, demiş. Sigara tam da konuşmaya başlamışken ağacın burnuna yanık kokuları gelmiş. Nereden geliyor bu koku demeden bir de ne görsün? Sigara yüzünden yaprakları alev almış, yanıyor. "Sen ne biçim bir şeysin" diye bağırarak ağaç. "Bana zarar veren biriyle asla arkadaş olmam. Çabuk çık ormanımdan, bir daha da buralardan geçtiğini görmeyeyim."

İlk arkadaşlık denemesinde başarısız olan sigara yoluna devam etmiş. Tam da çok susadığı bir anda bir nehir görmüş. Eğilmiş, tam su içecekken nehrin sesini duymuş. Nehir çok güzel bir sesle şarkı söylüyormuş. "Ne güzel bir sesin var, suyun da çok berrak ve temiz, içtikçe içmek istiyorum" demiş, "Seninle arkadaş olalım mı?" Nehir bu isteği kabul etmiş. Fakat bir süre sonra kendini tuhaflik hissetmeye başlamış. Sesi eskisi kadar güzel çıkmıyormuş. Suyunun rengi değişmiş. Nefes almakta da zorlanıyormuş. Nehir nefes alamayınca balıklar da nefes alamazmış. Kıyısındaki sigaradan iğrenç bir koku geldiğini farkedene nehir, sigaranın üzerine öyle bir su fırlatmış ki sigara oradan kaçmak zorunda kalmış. Ne olduğunu anlayamayan sigara tekrar yola koyulmak zorunda kalmış.

Günler, günleri kovalamış. Sigara yürüye yürüye insanların arasına gelmiş. İnsanların yaptığı arabaları, binaları görmüş. En zor sorunları nasıl da kolayca çözdüklerini görmüş. "Buradan bana dost çıkmaz" demiş. "Baksana herkes ne kadar da akıllı. Benim zehirli olduğumu, insanları hasta ettiğimi hemen anlarlar. Yine de bir şansımı deneyeyim" demiş. İnsanlardan birine yaklaştı ve "Benimle arkadaş olur musun?" demiş. İnsan da sigarayı baştan aşağıya şöyle bir süzmüş ve arkadaşlık teklifini kabul etmiş. Sigara bu duruma çok şaşırarak. Ama bu kadar akıllı bir varlık nasıl olur da benim zararlı olduğumu anlamaz, benden yayılan bu pis gri dumanı görmüyor mu acaba, demiş içinden. Sigara ve insan arkadaş olunca, insanın dişleri sararmış, ağzı kötü kokmuş ve çok hasta olmuş. Sigara insanı hasta ettiği yetmezmiş gibi, insandan her gün haraç alıyormuş. Beni görmek istiyorsan para vermelisin diyor. İnsan da her seferinde ona istediği parayı veriyormuş. Sigara insanla yıllarca arkadaş olmuş. Ama tek bir faydası bile olmayan, zararları ise oldukça fazla olan sigarayla insanın nasıl arkadaş olduğunu kimse anlamamış.

SORULAR

1. Sizce insan ve sigaranın arkadaş olması akıllıca bir hareket mi? Nedenleriyle açıklayınız?
2. Size hiç faydası olmayan hatta hep zarar veren biriyle arkadaş olur muydunuz?
3. Sigara içmek organlarımıza zarar verir, dişlerimizi sarartır, hasta eder, kötü kokarız ve paramızı alır. Bu kadar kötü bir şeyle insan neden arkadaş olmuştur?
4. Sigara içen bu insanla yolda karşılaşırsanız ona ne demek isterdiniz? Sigaranın düşman olduğunu ona nasıl anlatırdınız?

TEMİZ AKCİĞERLER

332

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Temiz Akciğerler
Grubu	: Tütün Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler pasif içicilik kavramını tanımlar.

Gerekli Materyaller

- “Temiz Akciğerler” boyama kağıdı

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Sigaradan Uzak Dur! Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Eğitimci öğrencilere pasif içicilik hakkında bildiklerini aktarır. Sonra her öğrenciye akciğer resmi dağıtılır. Dağıtılan resmin sol tarafı gerçek bir akciğer resmidir, sağ tarafta ise çocuğun ailesi ve çevresiyle ilgili sigaraya maruz kaldığı yani pasif içici olduğu yerleri içermektedir. Öğrencilerden bu mekanları incelemeleri ve burada sigara dumanına maruz kalıp kalmadıklarını düşünmeleri istenir. Örneğin çocuk gittiği misafirlikte sigara dumanına yoğun olarak maruz kaldığını düşünüyorsa o bölümü kara kalemle koyu bir şekilde boyayabilir. Sigara dumanına hiç maruz kalmadığı yerleri beyaz olarak bırakabilir. Sigara dumanına az maruz kaldığı yerleri yine kara kalemle hafif bir şekilde boyayabilir. Boyanan kağıdı öğrencilerden evlerine asması istenir.

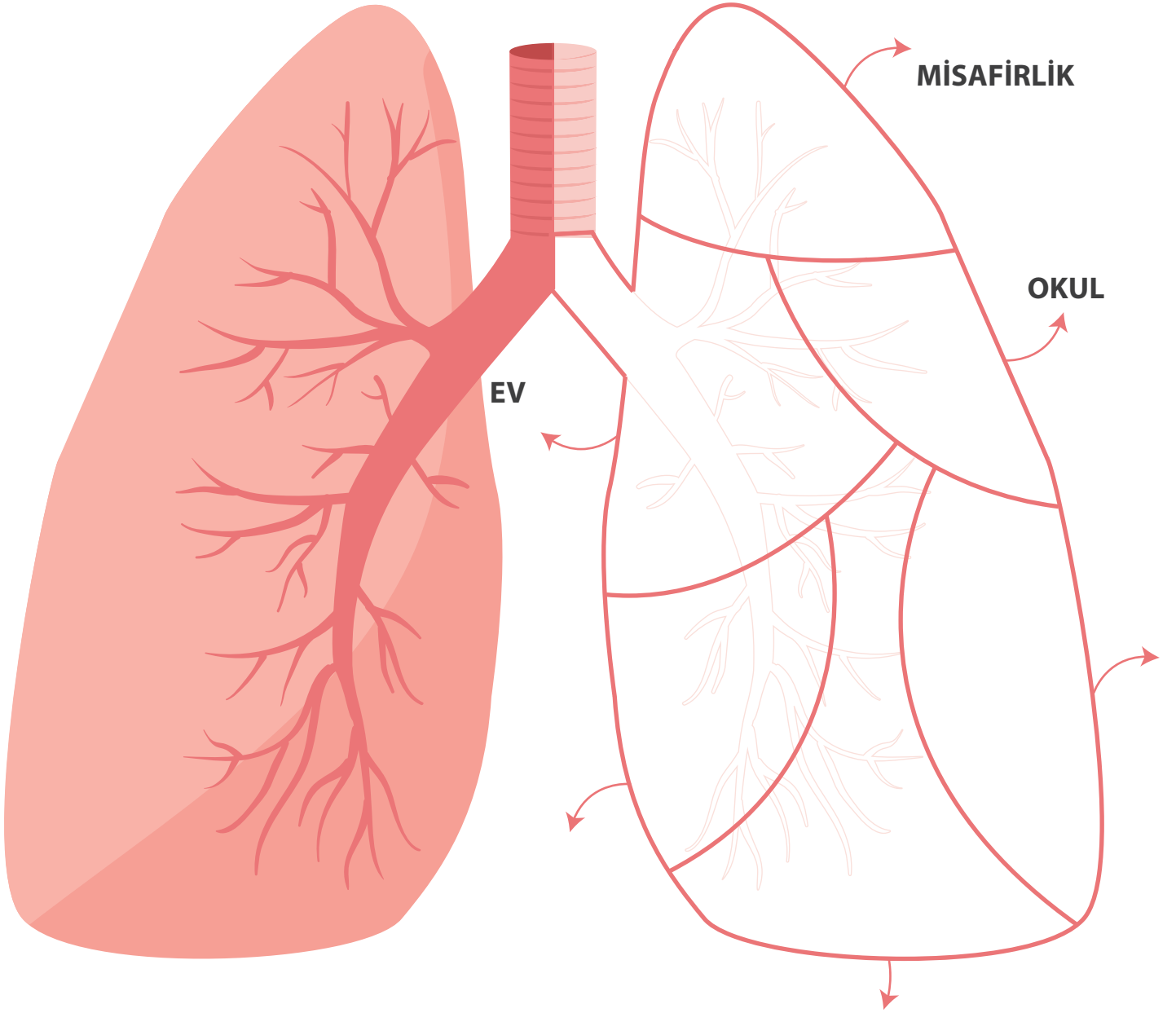
TEMİZ AKCİĞERLER

332

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Temiz Akciğerler
Materyal Adı	: Temiz Akciğerler Boyama Kağıdı
Grubu	: Tütün Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

SİGARAYA “HAYIR” DE

333

Etkinlik Kodu

ETKİNLİĞİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı	: Sigaraya hayır
Grubu	: Tütün Bağımlılığı
Düzeyi	: Ortaokul
Süresi	: 40 dk.

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğe katılan öğrenciler akran baskısıyla karşılaştığında muhatabının neden bu denli ısrarlı olduğunu sorgular.

Gerekli Materyaller

- Senaryo Kağıtları

Yardımcı Materyaller

Yeşilay TBM Ortaokul Sigaradan Uzak Dur! Kitapçığı

Etkinlik Süreci

Sigara kullanımının başlamasında çocukların arkadaşları ya da çevresi tarafından yalvarmaya, tehdit edilmeye, dalga geçilmeye, rüşvet verilmeye, gaza getirilmeye maruz kalmaları önemli bir role sahiptir. Bu etkinlik örnek durumlar üzerinden çocukların sözel ve fiziksel olarak hayır diyebilme mekanizmasını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Kartlarda çocukları yalvarma, tehdit edilme, dalga geçme, rüşvet verme, gaza getirme vb. yöntemlerle sigara kullanımına çekmeye çalışan örnek cümleler vardır. Sınıf 6 gruba ayrılır. Her gruba 2 adet kart verilir. Gruplara “size böyle diyen bir kişi karşısında nasıl davranırdınız?”, “Böyle bir durumla karşılaşırsanız sigara nasıl hayır derdiniz?” şeklinde sorular yöneltilir. Grupların düşünmesi ve strateji geliştirmesi için zaman tanınır. Sınıfça her grubun senaryosuna üretilen strateji dinlenir ve tartışılır. Tüm grubun “Hayır” deme tarzını sınıfça tekrar ederek çocuklara her duruma karşı hayır deme deneyimletilir. Tüm gruplar dinledikten sonra sınıfa “Vücudumuz ‘Hayır’ diyor” adlı çalışmanın yapılacağı söylenir. Vücut dilleriyle “Hayır” demeyi öğrenebilmeleri için aşağıdaki sorular sorulur ve çocukların hareket etmelerine izin verilir:

“Kafanla nasıl ‘Hayır’ dersin?”, “Ellerinle nasıl ‘Hayır’ dersin?”, “Omzunla nasıl ‘Hayır’ dersin?”, “Kaşınla nasıl ‘Hayır’ dersin?”, “Gözlerinle nasıl ‘Hayır’ dersin?”

SİGARAYA “HAYIR” DE

333

Etkinlik Kodu

EK MATERYALİN KÜNYESİ

Etkinlik Adı : Sigaraya “Hayır” De

Materyal Adı : Senaryo Kağıtları

Grubu : Tütün Bağımlılığı

Düzeyi : Ortaokul

Süresi : 40 dk.

**KENDİNE GÜVENİN YOK
ANLAŞILAN, BENİM
KENDİME GÜVENİM
VAR İSTEDİĞİM ZAMAN
BIRAKIRIM, İSTEDİĞİM
ZAMAN TEKRAR
BAŞLARIM.**

**AL İÇ BİR TANE,
BAK SENİN İRADEN
KUVVETLİ İSTEDİĞİN
AN BIRAKABİLİRSİN.**

**AMAN NE OLACAK Kİ
YAK BİR TANE ENİNDE
SONUNDA BİR ŞEKİLDE
ÖLECEĞİZ.**

**LÜTFEN BENİ KIRMA,
BERABER İÇELİM.
LÜTFEN, SANA
İHTİYACIM VAR.**

**SENİNLE BİRLİKTE BİR
ŞEYLER YAPMAK ÇOK
HOŞUMA GİDİYOR,
ALSANA BİR TANE.**

**HADİ BİZE ANA KUZUSU
OLMADIĞI İSPATLA,
İSPATLAYAMAZSAN
YARIN SENİ BÜTÜN
OKULA SÖYLEYECEĞİM,
REZİL OLURSUN.**

**AL İÇ BİR TANE,
NE KADAR ÇOK
RAHATLADIĞINI
GÖRECEKSİN.**

**AL İÇ BİR TANE
İÇMEZSEN GRUBUMUZA
GİREMEZSİN. GİRMEK
İSTİYORSAN HADİ
GÖSTER KENDİNİ.**

**İÇİNE ÇEKİNCE ÇOK
RAHATLIYORSUN. HADİ
SEN DE YAK BİR TANE.**

**KAÇ YAŞINA GELDİN
ARTIK KENDİ
KARARLARINI
VEREBİLİRSİN. HADİ
BÜYÜDÜĞÜNÜ İSPATLA,
GÖSTER KENDİNİ
HERKESE.**

**ARKADAŞLARINIZLA
HEP BERABER
OTURUYORSUNUZ, SEN
HARİÇ HERKES SİGARA
İÇİYOR, İÇLERİNDEN
BİRİ: BAK HERKES
İÇİYOR HADİ SEN DE
YAK BİR TANE.**

**KORKMA BİR KEREDEN
BİR ŞEY OLMAZ.**

